

אבנים שרקו באוויר, חלונות החנפצו, זעקות נשים פלחו את החלל-כשיצאו התימנים מבית-אליעזר למאבק על בית-ספרם

קצר הופיעו שתי מכונות משטרה. בתוכן חמישה שוטרים. ההמון הנסער החל להתיימר. אבנים נפצו את שמשות החורים. הלימודים נפסקו.

בערב התקיים בחצר בית-הספר טקס שניראה כמסיבת ניצחון לאחר הכיבוש. הילדים כיתרו התמלאו אנשים, ומאיושהו מקום הופיעו ונמזגו בקבוקי עראק. עד לאחר חצות בקעו מחלונות הבית קולות הזמרה. באותו זמן התקיימה ישיבה בקפה פינתי שבחדרה. הצדדים במשאומתן: ועד הוריהם פארעם מצד אחד וראש העיר ופיקוד תחנת המשטרה במקום — מצד שני. ההסכם שנחתם במקום קבע, כי בשני בתי-הספר יתחילו למחרת הלימודים הסדירים. תמורת זאת מונתה ועדה שהורכבה ממפקח חילוני ודתי, שקיבלו על עצמם לעשות הכל כדי למלא את דרישות התימנים.

רון אפשר יהיה לסדר משהו בטוב. במשך שבוע שררה שתיקה מלאה. הורי תלמידי מצפה לא תארו לעצמם מה מחכה להם ביום הראשון ללימודים. רק בשבת, ביום האחרון של החופש, התגלה להם הסוד: בבית-הכנסת התימני גויסו אנשים למבצע של יום המחרת.

קרב מצע

תחילת המבצע נקבע לראשון ב-27 בספטמבר, בשעה חמש בבוקר. בשעה 05.07 הגיע שמעון ליכט, מנהל בית-הספר מצפה לשרת המוסד ומצא את כל מנועלי הוללות שבורים, איש לא נראה בסביבה. שמעון מיהר לסלף למשטרה.

אחרי חצי שעה עצר ליד ביתו גיפ משרתי וכתוכו שני שוטרים. שלושתם מיהרו לבית-הספר. כאשר התקרבו למקום, המתה חצר בתי-הספר מאדם. השוטרים סוכבו את רכבם, הודיעו כי הם חוזרים להודעה לקבלת הוראות. באותו יום כבר לא חזרו למקום. בינתיים החלו להגיע ההורים שהביאו את ילדיהם בני-השש לבית-הספר מצפה. המון של כשש מאות איש, המורכב מהורים ותלמידי בית-הספר פארעם, עצר אותם כשהוא מרקד, שר ומתפלל בצחצח. מורי בית-הספר פארעם נסגרו עם המנהל בלישי כהן, לא העזו להוציא אפם החוצה.

אף אחד מתלמידי שני בתי-הספר לא החל את לימודיו באותו היום. אחר הצהריים נקרא ועד הורי תלמידי פארעם לתחנת המשטרה בחדרה, לשיחה עם מפקד התחנה עצמו, יצחק אבנרי. לבסוף הגיעו הצדדים לפשרה: בתי-הספר יסגרו למשך כמה ימים, ובוזמן זה תתבררנה טענות הצדדים. אבל אחרי כמה שעות שבר מישהו את ההסכם והורי תלמידי מצפה קיבלו הוראה: מחר בבוקר יש לשלוח את הילדים לבית-

לונני במילים אחרות: בית-הספר מצפה יתפתח תוך זמן קצר, יגיע וישיג את פארעם. אבל בחשבון נפלה טעות בלתי צפויה. העליה מאירופה לישראל לא הגיעה לממדים המקוים, ואלו שהגיעו לא באו לגור בבית אליעזר. במשך השנים הפכה השכונה — השייכת באופן מוניציפאלי לחדרה — לישוב גדול ומאוכלס, העומד בפני עצמו.

בחלקה המערבי, הקרוב יותר לחדרה, גרים החתיקים בחילות מוצלות. אלה הם תושבי החתיקים של המקום, יוצאי ארצות ארופה. בקצה המזרחי של השכונה, הנראה ככפר מונח, חצוי בכבישי כורכר וחול, גרים העולים החדשים. כשמונים אחוז תימנים ו-השאר יוצאי צפון אפריקה, המבטלים את האחוז הנוצרי של יוצאי אירופה.

כך נחלקה שכונת בית-אליעזר לשניים. בחלק אחד מעויפים כמעט כל ההורים לילוח את ילדיהם לבית-הספר החילוני שבאזור רם, בית-הספר קפלן, ואלו בחלק השני מעדיף הרוב המכריע ואלו ההורים, לי-העניק לבנם חינוך דתי. דרישה זו צריך היה למלא בית-הספר הדתי פארעם.

אבל בפארעם הלך המצב והחריף. היה זה במיוחד בגלל העובדה כי בית-הספר מצפה השוכן באותה חצר, איפשר השחאה מדויקת ברמת-התנאים. במצפה למדו 60 ילד בבניין בן ארבעה חדרים, ואילו בבניו הרומה של פארעם למדו יותר מארבע מאות ילד. בארבעת חדריו של בית-הספר מצפה למדו ארבע כיתות — בארבעה וחצי (חצי חדר הוא מקלט שהוכשר ככיתה לימור דים) חדרי פארעם למדו אחת-עשרה כיתות. חלקם למדו במשמרת שניה.

מחרף את הקונטרסט מצבו של בית-הספר קפלן, בחלק המהודר של בית-אליעזר. שם לומד אותו מספר תלמידים בחמישה עשר חדרים. נוסף לכך חדר מלאכה, חדר מעבדה, מרש משחקים וגינת ירק. בשנה האחרונה החלו אף לבנות ארבעה חדרי כיתות נוספים.

גיוס כיתות-הכנסת

ניס רבות נמשכו פניות הורי תלמידי בית-הספר פארעם, שדרשו פיתוח והחלה ללמד את הילדים שיר חדש.

המפקד

הוא יעקוב שרעבי, יושב ראש ועד ההורים של תלמידי בית-הספר הדתי פארעם שבבית-אליעזר ליד חדרה. אף גוף פוליטי אינו עומד מאחורי מאבקו, הוא טוען. אנחנו נלחמים על זכות חינוך דתי לילדינו.

היום הראשון ללימודים נחרת בי

הזכרונה של ליאורה אוולאי לשנים ארוכות. כרגמת אלפי ילדים אחרים הלבשה אותה אמה בבגדים חגיגיים, הובילה אותה לבני-הילדים, משם תצא כל הקבוצה, יחד עם הגנת והמורה החדשה, לבית-הספר. בבית-הספר לא חיכה לילדים השלט של מעוטר, שלום כיתה א'. הפגישה עם היום הראשון בבית-הספר הייתה מקורית יותר. בחצר בית-הספר החילוני כבר חיכתה לילמידי כיתה א' קבוצה גדולה של תלמידי בית-הספר הדתי — השוכן באותה חצר — בלחית הוריהם. המתקבלים היכו בטמבורים, בפחי אשפה ריקים, צעקו, נופפו באגרופים. בנייהשש הנפתחים, שהצטופפו מסביב ל-מורתם ההתחירה, הגיעו בכל זאת לכיתתם. למרת שהמנועולים היו שבורים, הצליחו, איכשהו, לנעול את הדלתות. סגרו אף את החלונות כדי להקטין את הרעש שהלך וגבר. המורה טובה בן-זאב החלה בשעור. מבחוץ הבטו בדלתות ובקירות מקלות ו-אבנים. אחת האבנים ניפצה את שמשת ה-חלון ונפלה בחדר. טובה הוציאה את החליל והחלה ללמד את הילדים שיר חדש.

המליצה

כיבוש

המוסד. הם כתבו מכתבים, התדפקו על דלתות העיריה, הציפו באיגרות את משרד החינוך. הכל לשוא. לפני שנתיים אפילו שבתו ליד בניין עיריית חדרה.

ראש העיר העדיף להמלט מהדלת האחורית, אבל לאחר שבועיים של השבתה ה-לימודים, כאשר ההורים השוכחים צרפו את בניהם לשיבה לפני בית העיריה, נאלץ ראש העיר לצאת אל השוכחים ולעודדם. התימנים של בית-אליעזר הבינו את דבי ריו כפשוטם, שלחו למחרת את ילדיהם לבית-הספר.

בדיוק שנה לאחר אותה שביתה עשתה העיריה מעשה רב: היא העמידה בחצר בית-הספר את הצריף שיועד לחדר מורים ומלא כהן והפך תוך זמן קצר לכיתה.

המרד החל להתעורר מחדש לפני שנת הלימודים החדשה. לאחר פניות רבות הבי-טיח יצחק וידנקר, ראש עיריית חדרה, כי במשך חצי שנה תיבנה לבית-הספר שתי כיתות חדשות.

כך החל יום הלימודים הראשון של ליאורה אוולאי וכעשרים ילדים אחרים בכיתה א' שבבית-הספר הממלכתי מצפה בבית אליעזר. אבל הכססוך שהביא להתייבות האחרונה, ששכשה את התחלת ה-לימודים גם בבית-הספר החילוני מצפה וגם בבית-הספר הדתי פארעם, הוא ישן הרבה יותר. הוא קם ביום בו קמו שני בתי-הספר, בשכונה שליד חדרה.

מצפה פארעם שוכנים על אותו מגרש, יש להם חצר משותפת ואפילו חדר-אוכל משותף, שנבנה מחדש, וטרם נפתח עדיין. אבל חדר האוכל איננו נושא המתחות. בי-משך שנים רבות שיתוף ילדי שני בתי-הספר בצוחתא בהפסקות והוריהם ניהלו יחסי שכונת הדוקים. אבל במשך כל אותן השנים נבטה בקרב ה-רי תלמידי בית-הספר הדתי הרגשת קיפוח עמוקה.

שני בתי-הספר נבנו יחד לפני חמש שנים. לכאורה היה אז השקול צודק: בית-הספר מצפה קיבל בניין אחד, שהכיל ארבעה חדרים ופארעם קיבל את הבניין השני, הרומה בדיוק לראשון.

אך למעשה לא היה הצדק ללא דופי. בי-בניין המיועד לפארעם שוכנו שמונת כיתות בית-הספר העממי, ואילו בבניין בית-הספר מצפה שוכנו ארבע כיתות ראשונות בלבד. ילדים מכיתה ה' ומעלה נאלצו לעשות דר-כס לבית-הספר קפלן שבקצה השכונה השני, למען הצדק יש גם לומר כי בחלוקה זו היה חשבון הגיוני כלשהו. כי הקצה המזרחי של שכונת בית-אליעזר — בו ניבנו שני בניני בית-הספר — היה אז בשלבים ראשונים של בנייה, כהכנה לקליטת עליה גדולה מאחת מארצות אירופה. לפי החתימה היה ברור כי מרבית עולים אלה יעדיפו לשלוח את בניהם לבית-הספר החי-

הכובשים

הם תלמידי כיתות בית-הספר הדתי-עממי פארעם. ביומיים הראשונים של שנת הלימודים החדשה התקהלו הם בלונות הוריהם בחצר המשותפת של בית-הספר הדתי והחילוני, מנעו את כניסת תלמידי בית-הספר החילוני לכיתות.

הספר. אף אחד מהורי תלמידי פארעם לא קיבל כל הודעה. למחרת, בשעה שבע וחצי, הופיעו בחצר בית-הספר תלמידי הראשונים של בית-הספר מצפה. המנהל היה כבר במקום. בעזרת מוריהם החלו התלמידים החתיקים בסידור הכסאות והשולחנות, התכוננו לתחילת יום הלימודים לאחר סערת האתמול.

אבל עוד בטרם נכנסו התלמידים הראשונים לכיתה, פשטה הידיעה בשכונה. מכל עבר החלו לזרום למקום תלמידי בית-הספר השכן פארעם, נשים עם תינוקותיהם ונשים בהריון. כשהגיעה למקום הגנת עם כיתה א' החדשה, כבר ניתקלה בקהל שסער בתצר. הקהל הלך וגדל מרגע לרגע. כעבור זמן

השכנים, אשר במשך שנים רבות חיו בשלום ושלוה מלאה, לוטשים עתה שיניהם באיבה גלויה. הילדים בשני בתי-הספר לומדים ככל לוע הר געש: מתחתם מתחילה לפעפעע מלחמת דתית-עדתית. רק במוסד אחד חזרה לשכון השלוה האופפת — בבית עיריית חדרה.